

IZBOR
 VIJES' NAJNO
 KRON MOJE
 POLIT C/B |
 BOJA
 DRUŠ' Ž | ŽK |
 KULT Ž
 KOLU' _____

VEZANI ČLANCI

Džaba se ovuda šuljate

Plenković otvorio otvoreno

Državna obmana na Baniji

Kud sve po jadnom narodu

Kontejner bez ključa

*Bolnica "Sveti Duh" otvoreno
 priznala da odbija raditi
 pobačaje*

Svjetski prvak u ping-pongu

*Vojnić, Krnjak i SNV restoran
 petrinjske bolnice pretvorili u
 Plućni odjel*

Samo nek' je krenulo

*Ključevi nove kuće obitelji
 Vranjanin*

DRUŠTVO |

05/12/2022 |

PIŠE Dragan
 Grozdanić |

Potres bih zadavil a golim rukama

Onaj huk ispod
 zemlje je strašan.
 Stalno sam time
 opterećena. Nakon
 potresa kuća i ja

**postale smo kao
dva stranca, kao
oni koji se više ne
vole, razumjet ćete
me. U nju nisam
ušla puna dva
mjeseca, ispričala
nam je Banijka s
dijagnozom
depresije, čiji će
identitet iz
razumljivih razloga
ostati skriven, a s
kojom smo
razgovarali u
Klinici za
psihijatriju Vrapče**

Petrinja mjesec i pol dana nakon razornog potresa (FOTO Zvonimir Barišin/HaloPix/PIXSELL)

Prije drugog i razornog potresa na Baniji 29. prosinca 2020. bila sam jedna, a nakon toga postala sam druga osoba. Slobodno me ovom prilikom nazovite

SNJEŽANA, ako je već velik broj žena tijekom 1960-ih na Banovini rođeno pod tim imenom. Potresi koji su pogodili moj gradić učinili su mi život u protekle zamalo dvije godine ovisnim o antidepresivima. Cijelo to vrijeme dolazim u Vrapče jednom mjesečno na pregled, to se naziva izvanbolničkim liječenjem, pri čemu mi pomažu moja liječnica, radni terapeut (posebno u zdravim pogledima na život), zatim psiholozi u okviru individualnih i grupnih terapija, koje su bile ponešto jenjale u jeku pandemije Covida-19. Vjerujem osoblju, to je moja druga familija, puno mi pomažu da ne bih napravila nešto što ne treba. Moje dijagnoze su anksioznost i depresija.

A kako se sve zbilo? Jasno se sjećam: prvi potres, 28. prosinca u 6 sati i 28 minuta jakosti 5,0 prema Richteru, zatekao me u dvorištu. Za više od pola stoljeća života tek sam možda dvaput doživjela blaga podrhtavanja zemlje. Dok sam se pridržavala za ogradu, gledala sam ugao

kuće, šokirala sam se kako je plesao lijevo-desno. A kad se zemlja smirila, ja sam postala još nemirnija, pa sam popila tabletu za smirenje. Psihijatra sam povremeno posjećivala od 1999. godine jer sam razvila anksioznost kao posljedicu rata na našem području (gotovo godinu dana provela sam kao prognanica na jednom našem otoku). Otada uzimam tablete za smirenje Misar. Ali to možeš kontrolirati, popiješ jednu ujutro i vidiš ako ti treba još jedna tijekom dana.

Na dan razornog banijskog potresa od 6,2 prema Richteru, 29. prosinca u 12 sati i 19 minuta, zatekla sam se u tramvaju u Zagrebu nakon što sam obavila liječničku pretragu. Tramvaj se zaustavio dvije stanice prije autobusnog kolodvora, otkuda sam kanila natrag za Petrinju. Sve je stalo, osim što se zemlja gibala. Zamalo sam se onesvijestila, kad je neki putnik kazao: "Bio je jak potres..." Pomogao mi je izaći iz tramvaja, nisam mu zapamtila ime. Ruka mi je drhtala dok sam na

mobitelu tipkala kućni broj:
uzalud, linije su pukle.
Jedna gospođa, valjda je
nekog uspjela dobiti, rekla
je: "Ima poginulih na
Baniji."

Sjela sam na
kolodvorsku klupu, ljudi su
prolazili, meni se činilo da
stoje, poput semafora.
"Jeste li dobro?" nešto
kasnije uspjela sam upitati
sina i supruga. Bus je bio
krcat, umjesto za sat i nešto
kući sam tog dana stigla
nakon pet sati vožnje. Kad
sad razmišljam o tome,
vidim helikoptere, hitnu
pomoć koja u pravilnim
razmacima vozi u smjeru
Zagreba, neizvjesnost;
devastiranu ulicu u kojoj
stanujem, mnoge porušene
dimnjake, srušene zidove.
No nakon poslijeratne
obnove čini se da je naša
kuća ipak dobro prošla. U
nju nisam željela ući, bilo
me je strah, unutra je sve
bilo razbacano, božićni bor
završio je u uglu, regal koji
ne mogu ni četvorica
pomaknuti došao je na pola
prostorije, čaše slomljene.
Kuća i ja postale smo kao
dva stranca, kao oni koji se
više ne vole, razumjet ćete
me. Ispod jedne

nadstrešnice u dvorištu naložili smo vatru. Zimske noći koje su uslijedile provodila sam spavajući u automobilu, pa sam se od hladnoće učestalo razbolijevala.

Nakon što sam nazvala svoju psihijatricu, nisam mogla ni riječi prozboriti. Samo sam plakala i plakala. Zatim sam joj rekla: "Ne osjećam se dobro, posebno nakon potresa, spavam vani, ne funkcioniram." Vjerujem da sam prije toga imala i slom živaca – lupala sam glavom o kućni zid kad bi zatreslo malo jače. A treslo je i nadalje, posebno noću, dakako, toga se svi sjećaju, svakih sat-dva. Ma da mogu, uhvatila bih za vrat taj potres i zadavila ga. Onaj huk ispod zemlje je strašan. Sva se naježim. Stalno sam time opterećena. Pa rupe koje su se otvorile u zemlji poput onih u Mečenčanima. Liječnica mi je naložila promptni dolazak u ordinaciju. U siječnju 2021. došla sam na pregled, nakon toga sam prvi put u životu dobila antidepresive, koje sada uz lijek za smirenje redovito uzimam.

Strahujući i dalje od potresa koji bi me mogao zateći u zatvorenom prostoru, u kući se nisam usudila ni istuširati; suprug mi je donosio u dvorište maramice i odjeću. Koristila sam priručni zahod u sklopu dvorišne ljetne kuhinje. U kuću nisam ušla puna dva mjeseca. Utabala sam jednu stazu u dvorištu, samo sam hodala po njoj. U gradić sam otišla četiri mjeseca nakon potresa i to uz pratnju. Uznemirivao me pogled na ruševine, na ljude u kontejnerima.

No meni se pomoglo, bez lijekova ne mogu više funkcionirati. Da nije tako, vjerojatno bih završila unutar zidova Vrapča. Ne želim ni pomisliti što bi bilo da ne uzimam terapiju. Mislim da u suprotnom ne bih s vama ni pet minuta razgovarala. Ne godi mi boraviti ondje gdje ima više ljudi. Postoje dani kad se ne osjećam dobro, pusti me onda na miru. Suprug, koji je dosta stariji od mene i koji je prošao ratište, možda razumije tu moju potrebu, možda i ne. U takvoj bezvoljnosti katkad preležim i veći dio dana.

Misli me tada odvode
naprijed, unazad,
nepovezano, vrtim neki
bespotreban film.

Kakav je to film, pitate
se. Recimo, opterećuje me,
iskreno, i rat u Ukrajini.
Sjećam se eksplozije
nuklearke u Černobilu
1986., kad sam bila trudna
sa starijim sinom, bilo mi je
tek nešto više od 18 godina.
Kad se to dogodilo, na
vijestima je bilo rečeno da
je trudnicama i maloj djeci
strogo zabranjeno izlaziti
na otvoreno. Na kraju je
ipak sve dobro prošlo,
zasad.

Mislim da se svaka
druga osoba muči sama sa
sobom, a mnogi bi trebali
uzimati terapiju. To nije
nikakva sramota.
Prepoznajem u drugima
vlastite simptome, uspjela
sam jednu kolegicu
nagovoriti da ode na
pregled kod psihijatra. To su
one eksplozivne osobe, koje
puknu na sitnice od kojih je
život satkan. I ja sam takva,
kad prepoznam laž, kad
vidim nepravdu. Pa posao,
obitelj, stanje u državi, a mi
na Baniji i sami znate
koliko smo siromašniji od
ostatka države. Ja sam na

bolovanju već tri godine, do daljnjeg, radila sam kao proizvodna radnica na normu. Razvila sam i visok tlak, probleme sa srcem. Za cijelo to vrijeme primam 1.400 kuna plus suprug dobije 3.500 kuna mirovine. Pitate se kako gledam na budućnost. Razmišljam o tome da ne bude gore od ovog, da kontroliram svoju bolest. Volim vrt, cvijeće, to me opušta. Volim svoje unuke, oni me motiviraju za dalje.

Vidite, ja sam tri dana prije prvog potresa sanjala taj isti potres. Skočila sam iz kreveta, izašla napolje, susjedi ne reaguju, a ja bježim, i onda se probudim. Nisam nikome pričala o tome sve dok se nije dogodio potres 28. prosinca. Da sam to odmah nekome ispričala, rekli bi mi da sam luda. Ali konačno sam se vratila u svoju kuću. Teško onima koji već dvije godine stanuju u kontejnerima širom Banije. Ja sam oduvijek bila pozitivna osoba, ali tek u zadnje vrijeme ponešto više kontaktiram s ljudima. Terapija mi je pomogla, tek sada vidim, ispravila je

polako moj pogled na stvari. Svakako, tu je i razumijevanje najbližih u obitelji i kolegica. Mentalne bolesti ne bi trebale biti tabu. Ali mnoge je i dalje stid pričati o svojim mentalnim problemima. Zato ću se ja i nadalje držati svojih terapeuta, potresu usprkos.

Ispovijest naše sugovornice s Banije s kojom smo razgovarali u prostorijama Klinike za psihijatriju Vrapče, a čiji će identitet iz razumljivih razloga ostati skriven, potvrđuje naša očekivanja o potresu kao mogućem okidaču za razvoj mentalnih bolesti ili za povećanje broja oboljelih.

** Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.*

Potražite Novosti od petka na kioscima. Informacije o pretplati pronađite ovdje.

DRUŠTVO

TEMA

Tržišni fondo mentalizam

Iza reklamne kampanje za mirovinske fondove u kojoj Goran Milić tumači njihove prednosti krije se priča vrijedna pet milijardi kuna. Barem toliko novca uplaćenog u drugi mirovinski stup iz radničkih doprinosa naša su četiri fonda proćerdala posljednjih

REPORTAŽA

Džaba se ovuda šuljate

Dolaze ovamo ministri i visoki dužnosnici. Običu naselje poput zoološkog vrta pa odu. A mi tu ulazimo u već treću zimu, kaže stanovnik kontejnerskog naselja u Petrinji

PIŠE Vladimir Jurišić

TV

RAŠETANJE

CIA, snajka

U Iranu se, vidimo u Fijasku, 1951. na vlasti etablirao progresivni premijer Mohammad Mossadek. Vjerovao je da iranska nafta pripada Iranu a ne Britaniji, pa je nacionalizirao naftnu industriju, a CIA je potom na britanski zahtjev organizirala državni udar

PIŠE Boris Rašeta

VIJEST

Nadoplati i biraj

Evo nam još jedne aplikacije i još jednog ekonomskog termina da podcrta društvene podjele u kapitalizmu. Tablz korisnicima omogućuje da biraju stol u restoranu, naravno uz plaćanje. Želite li mjesto do prozora, ili barem što dalje od zahoda – klik i nadoplatite

TEMA

Ljudi ne mogu biti ilegalni

Ako izbjeglicama pružite šansu za obrazovanje, besplatno učenje jezika i minimalni napredak, onda će pronaći smisao, kaže Muhammed Jan Jafo, Kurd iz sirijskog Alepa kojeg je rat natjerao u izbjeglištvo. U Hrvatskoj je dobio azil i u njoj vidi svoju

**mjeseci, iako
su imali
obavezu i
instrumente
da gubitak
spriječe**

PIŠE Igor Lasić

PIŠE Ivana Perić

**budućnost:
radi, školuje
se, usavršava
jezik, slika i
volontira u
udruzi Are
You Syrious?
zbog čega je
postao
finalist
nagrade
Volonterski
Oskar**

PIŠE Tamara
Opačić

PRIJATELJI

Antifašistički
VJESNIK

Tačno.net

Autonomna
ženska kuća

Autograf

BIRN

Kulturpunkt

Lupiga

MAZ

Novi plamen

P-portal

Prosvjeta

**INFORMAC
IJE**

Kontakti

Prodajna
mjesto

Pretplata

Impressum

**POVEZNIC
E**

Vijesti

Kronika

Politika

Društvo

Kultura

Kolumne

© Portal
Novosti 2022

Srbi.hr

**Udruženje
Krokodil**

**Radnička
prava**